

Využívání a integrace mělké a hlubinné geotermální energie

Antonín Tym

Česká geologická služba, PŘF Univerzity Karlovy

Konference „Budoucnost Ústeckého kraje - strategické zdroje a suroviny regionu“,
11.-12.4. 2023, Ústí nad Labem

I. Fakta o geotermální energii

II. OP ST - Strategický projekt SYNERGYS

I. Fakta o geotermální energii

- geotermální energie pokrývá jen asi **0,3 % celosvětové spotřeby energie** (tj. tepla i elektřiny dohromady)
- využití **pouze 0,1 %** potenciální energie zemské kůry je schopné pokrýt současnou **spotřebu lidstva na 20 mil. let**

Zdroj: MIT, 2021

- sektor vytápění je zdrojem více než **40 % emisí CO₂** v rámci sektoru energetiky
- sektor vytápění je zásadně závislý na fosilních zdrojích – **méně než 25 %** pochází z OZE (2020), tento stav se nemění posledních 30 let

Zdroj: IEA, 2021

Geotermální energie v podmínkách ČR

Mělká

Základní parametry

- Hloubka: do 400 m
- Teploty: 10-30 °C
- Technologie: tepelná čerpadla (Nt/Vt)
- Výkony: desítky kW/jednotky MW
- Dodávka tepla přes TČ
- Kombinace vytápění & chlazení

Střední

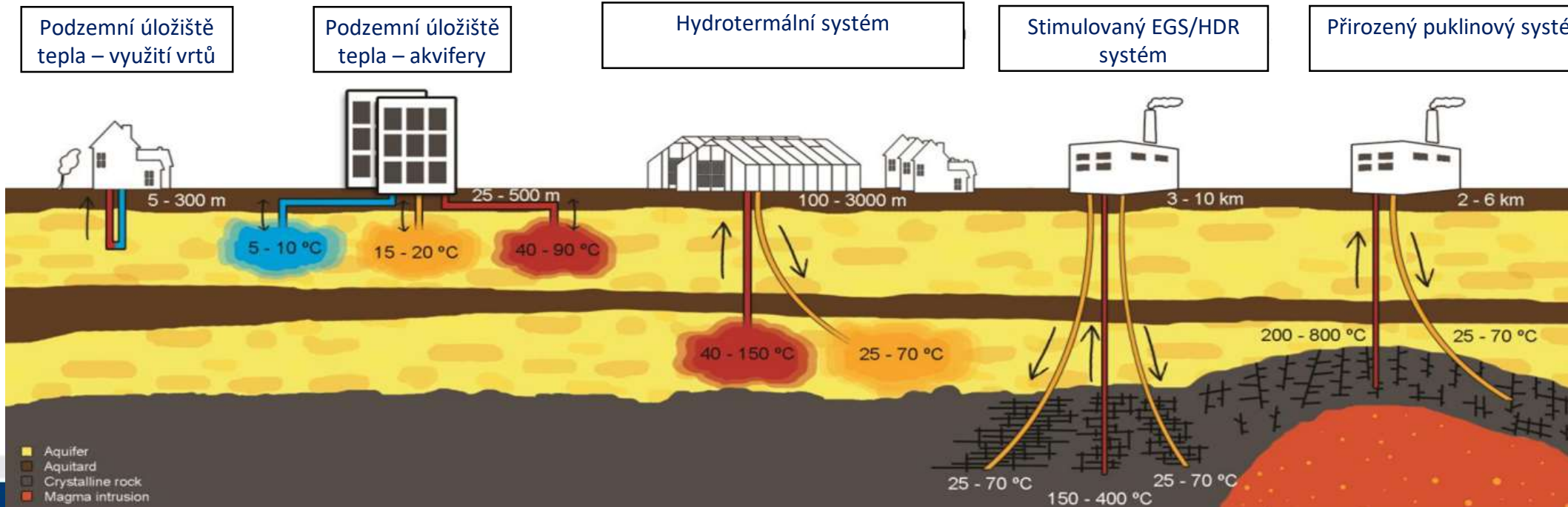
Základní parametry

- Hloubka: cca 400-1000 m
- Teploty: cca 15-80 °C
- Technologie: Vt TČ
- Výkony: jednotky MW
- Dodávka tepla přes TČ
- Primárně vytápění

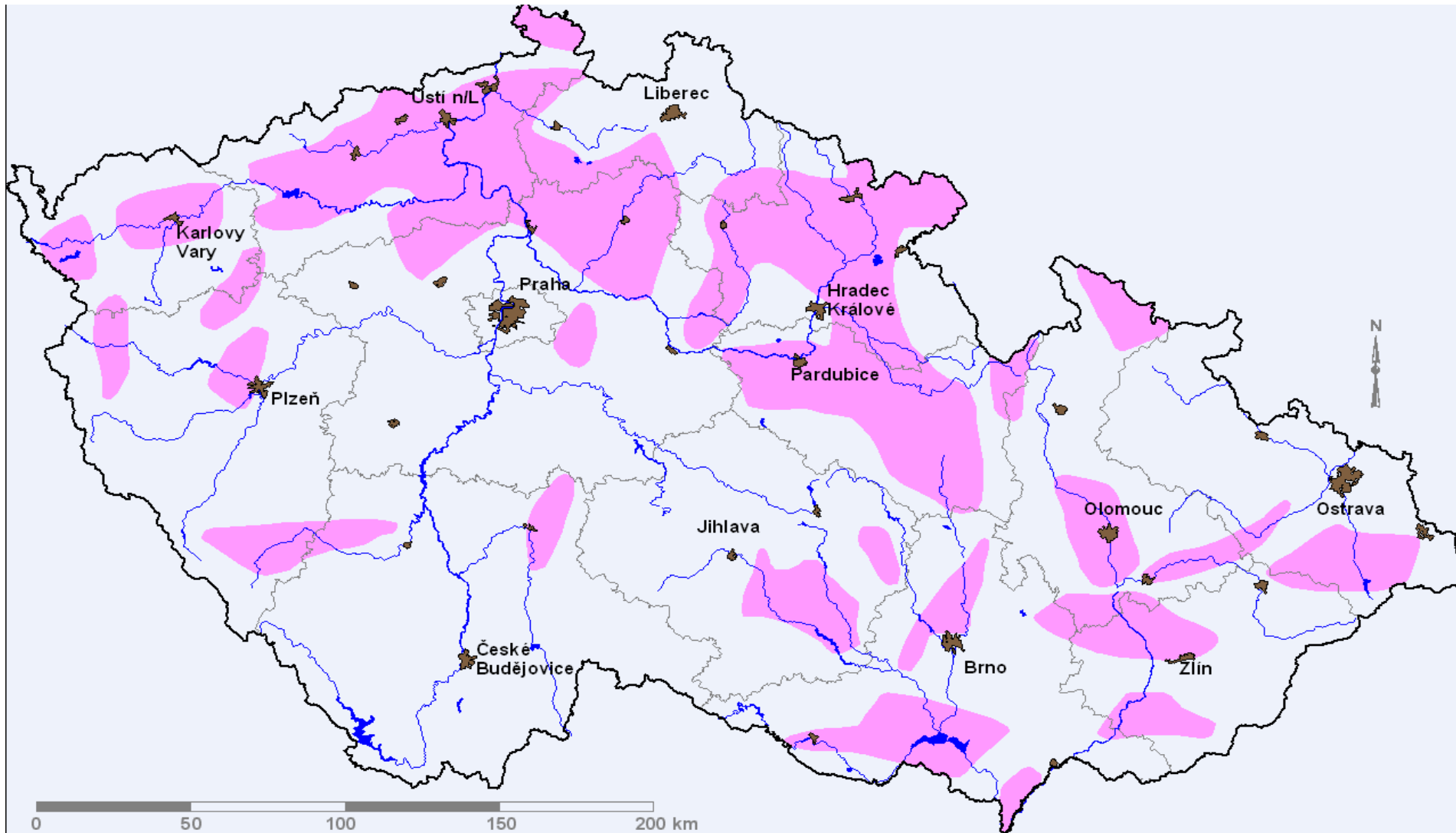
Hlubinná

Základní parametry

- Hloubka: od cca 2000 m
- Teploty: 80>°C
- Technologie 1: hydrotermální zdroj
- Technologie 2: stimulovaný „suchý“ zdroj
- Výkony: jednotky/desítky MW
- Přímá dodávka tepla do systému/budovy
- Primárně vytápění, doplňkově elektriny

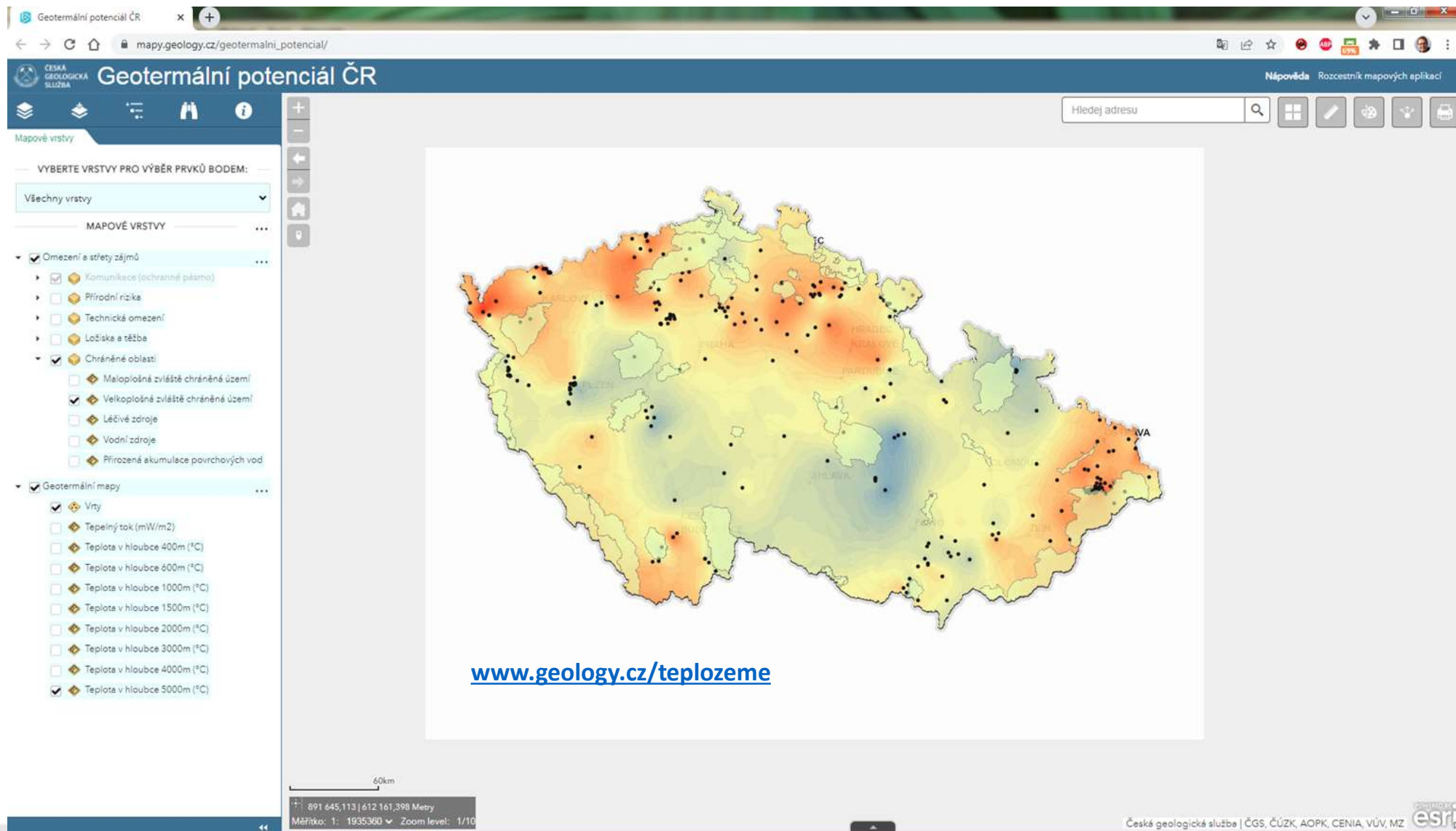

Potenciál geotermální energie v ČR

Geotermální mapy vhodných území (TAČR 2020-22)

Přírodní rizika

Svahové sesuvy a skalní řízení
Zlomy a tektonické poruchy
Krasové oblasti
Záplavová území

Technická omezení

Skládky
Letiště
Elektrárny
Elektrická vedení
Existující vrtý
Poddolovaná území
Dobývají prostory
Ložiska a prognózní zdroje

Legislativní omezení

Území ochrany přírody
Ochranná pásma vodních zdrojů
Ochranná pásma minerálních vod
Ochranná pásma komunikací

Shrnutí

- Geotermální energie je **široce dostupný zdroj tepla** vhodný pro velké instalace a dálkové vytápění
- Geotermální energie je rovněž **energie využitelná k chlazení** – po roce 2050 zřejmě dominantní konzument energie
- Geotermální energie může být mělká <400 m, střední 400-2000 m a hluboká >2000
- Geotermální energie může mít podobu **uloženého tepla v horninovém prostředí**
- **Jen 5 % z veškerých instalací TČ** je systém využívající zemskou energii (typ země-voda/vzduch)
- Geotermální energie je schopná poskytovat **výkony v MW** instalovaného výkonu
- Podzemí **nabízí víc, než si myslíte**, ale je třeba jej lépe poznat
- Geotermální **energie máme dostatek**, je naše, nepodléhá rozmarům počasí a je zdarma

II. OP ST - Strategický projekt SYNERGYS

Geotermální projekt Litoměřice - milníky

2004

**představení
systému EGS
& exkurze po
EU**

2007

**realizace
průzkumnéh
o vrtu LT1 do
2,1 km**

2014

**RINGEN –
založení
výzkumného
centra**

2020

**RINGEN –
zahájení
provozu**

2020

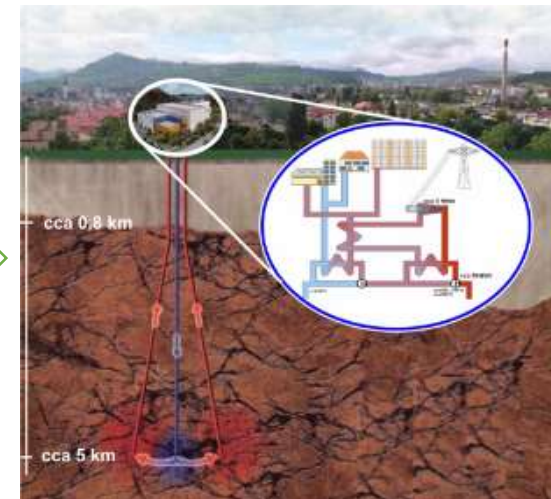
**Fond
spravedlivé
transformace
ohlášen**

2021

**strategické
projekty za 3
regiony (MSJ,
UK, KVK)
schváleny**

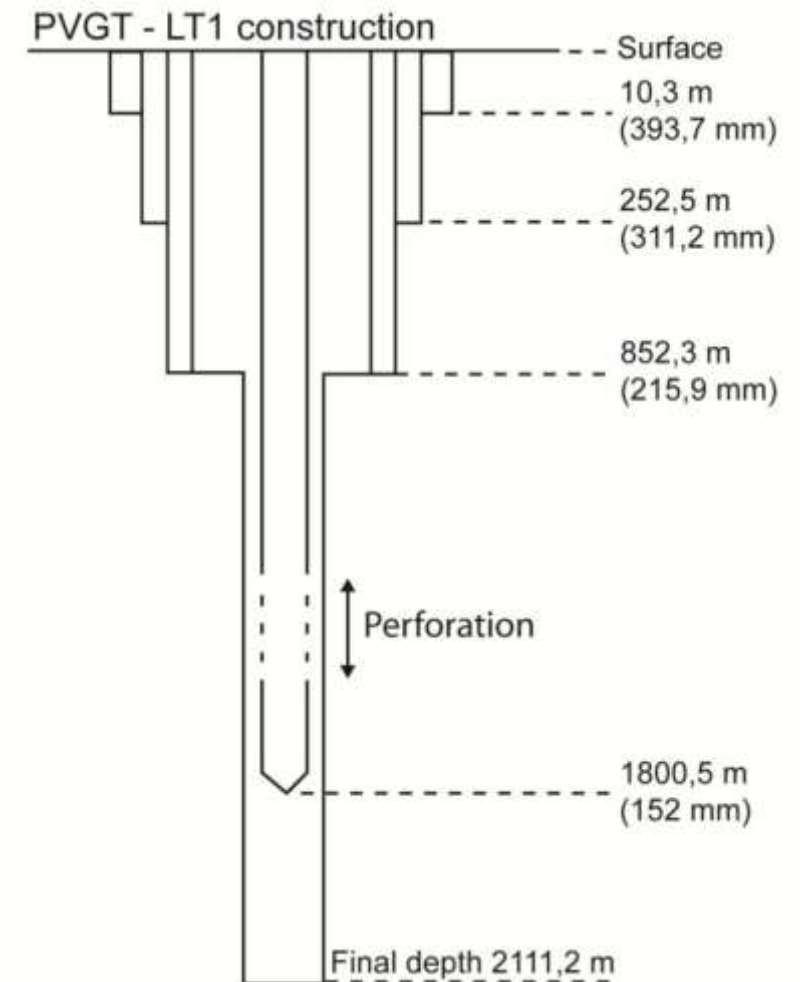
2022/23

**zpracování &
podání
projektové
žádosti**

Fáze 1: Průzkumný vrt PVGT-LT1 – 2,1 km

- Realizace 2006-2007
- hloubka 2111
- potvrzení geofyzikálních průzkumů
- celkové náklady 73 mil Kč (bez DPH)

Fáze 2: RINGEN – výzkumná infrastruktura pro geotermální energii – otevřena 2020, bývalá kasárna Litoměřice

Celkem 9 hektarů plochy
6 laboratoří 40 až 108 m²
800 m² skladovacích prostor

&

PVGT průzkumný vrt 2,1 km
**Seismická monitorovací síť (vč.
vrtních stanic)**

Fáze 3: SYNERGYS

SYNERGYS - systémy pro energetickou synergii (2023-2027)

Rozpočet celkem: 1 200 mil Kč (INV: 1 mld & NEINV: 200 mil)

Hlavní cíle:

- přispět k řešení problémů a výzev spojených s transformací kraje v energetice
- přispět ke snížení energetické náročnosti a nahrazení fosilních zdrojů pro lokální vytápění (CZT)
- rozvíjet podmínky pro vývoj a aplikaci nových čistých zdrojů energie a jejich skladování v podzemí
- realizovat soubor pilotních technologií: **hlubinná GTE, podzemní zásobníky tepla, výroba H2 a další OZE (obnovitelné zdroje energie) - komplexní přístup**
- vytvořit **nové odvětví geoenergií** – nová příležitost odborníky z utlumovaného důlního a energ. sektoru

Nositel a partneři

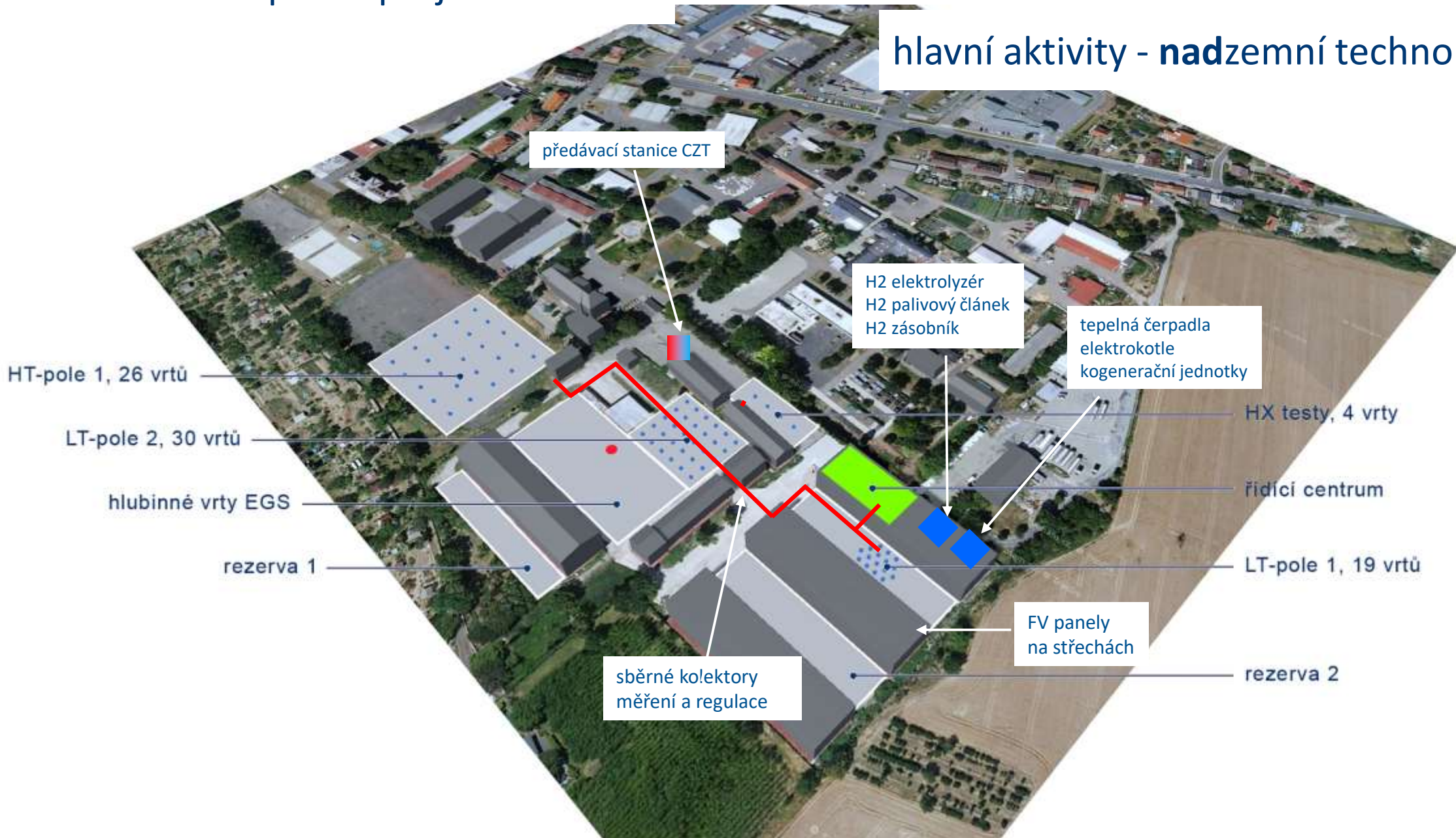
- Česká geologická služba (nositel)
- České vysoké učení technické – UCEEB & CEG
- Přírodovědecká fakulta UK
- Univerzita J.E. Purkyně
- Geofyzikální ústav AV
- město Litoměřice
- další partneři RINGEN
- zahraniční V&V centra (Německo, Francie, Nizozemí, Švýcarsko, Rakousko)
- firmy jako aplikační garanti

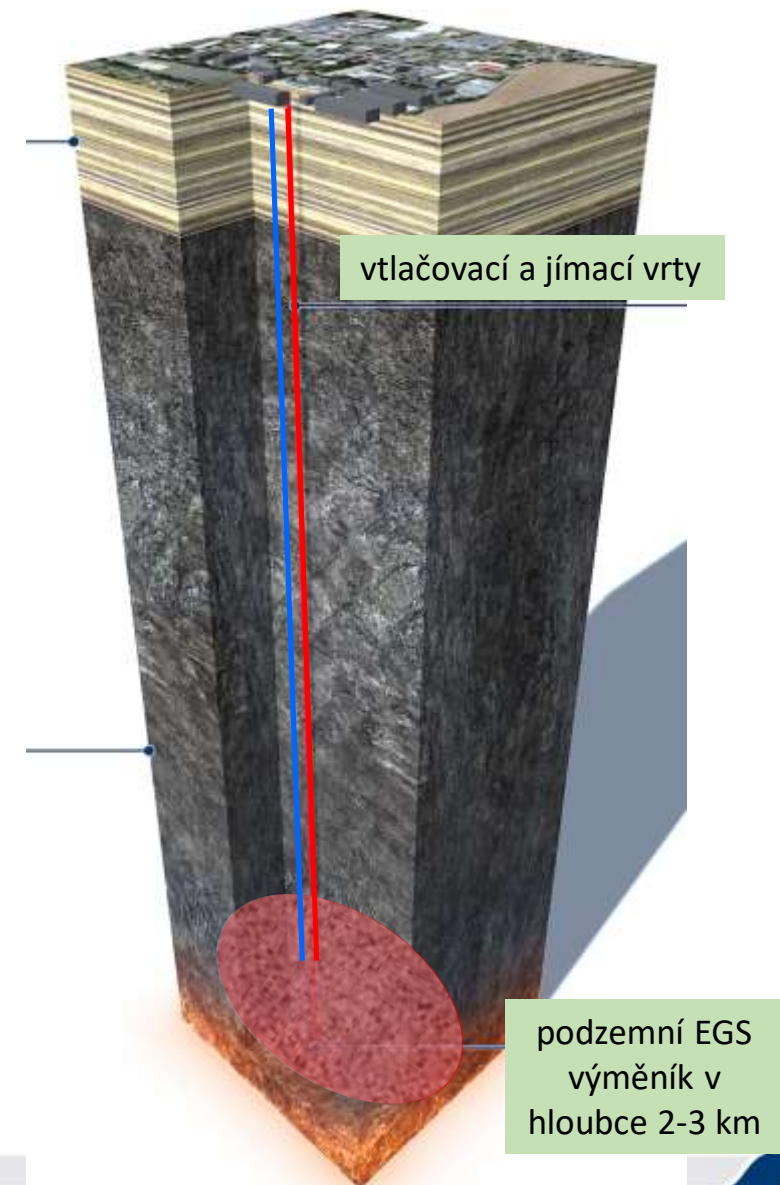
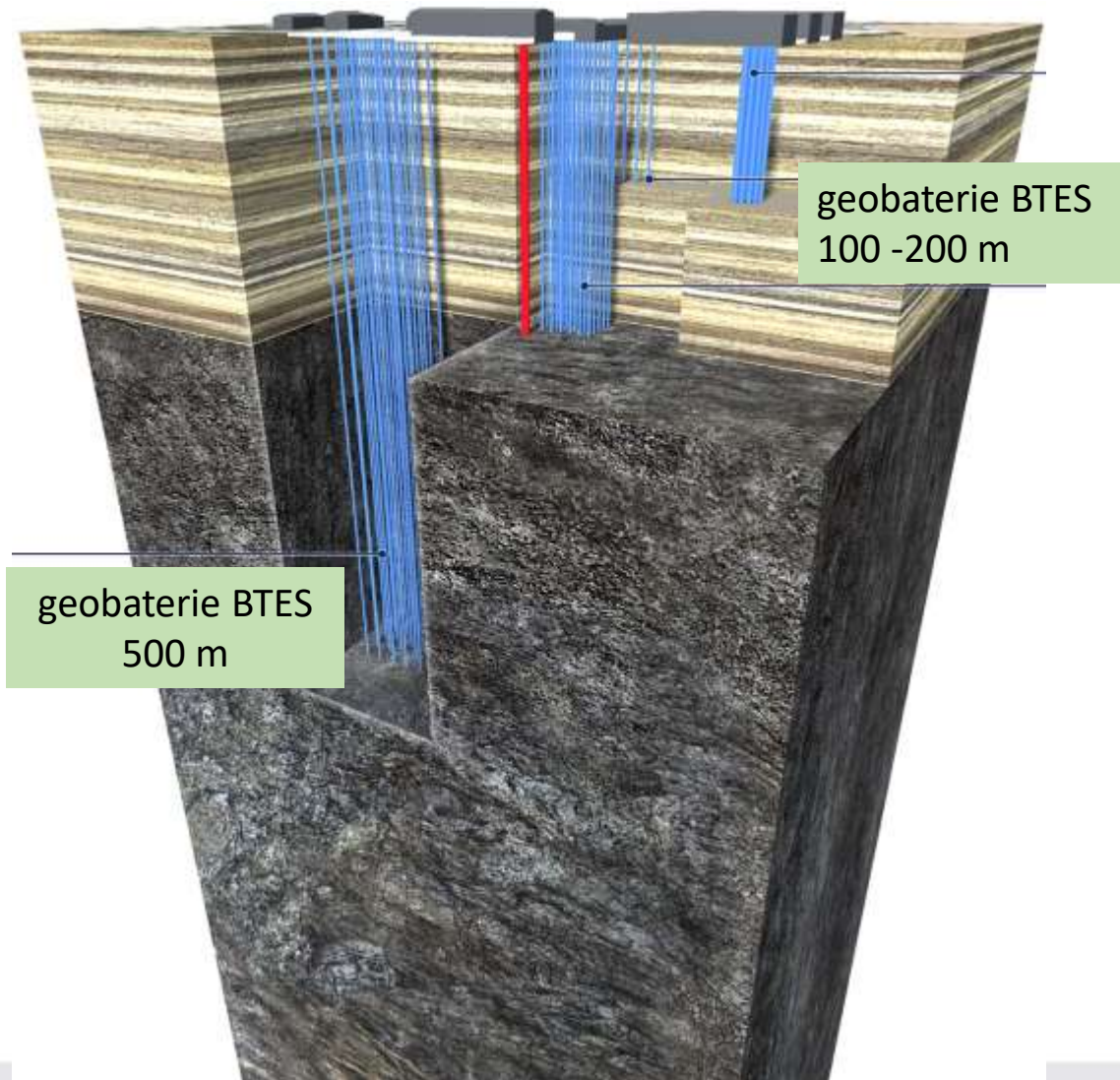
Mimořádně komplexní projekt

hlavní aktivity - nadzemní technologie

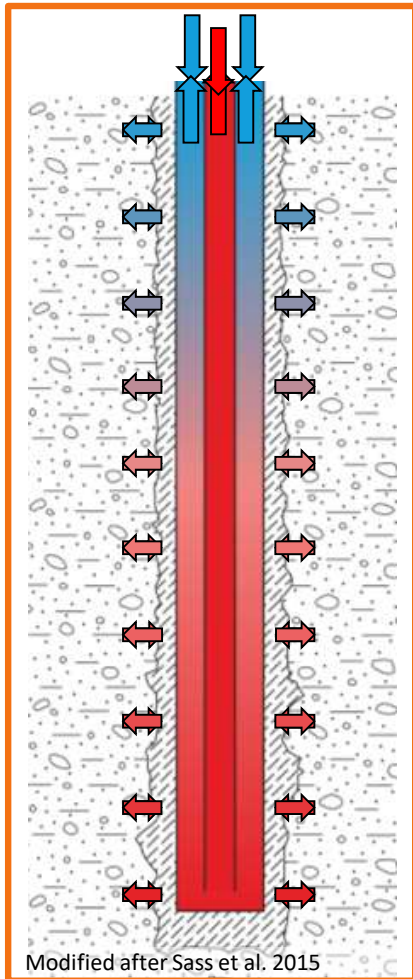

hlavní aktivity - podzemní technologie

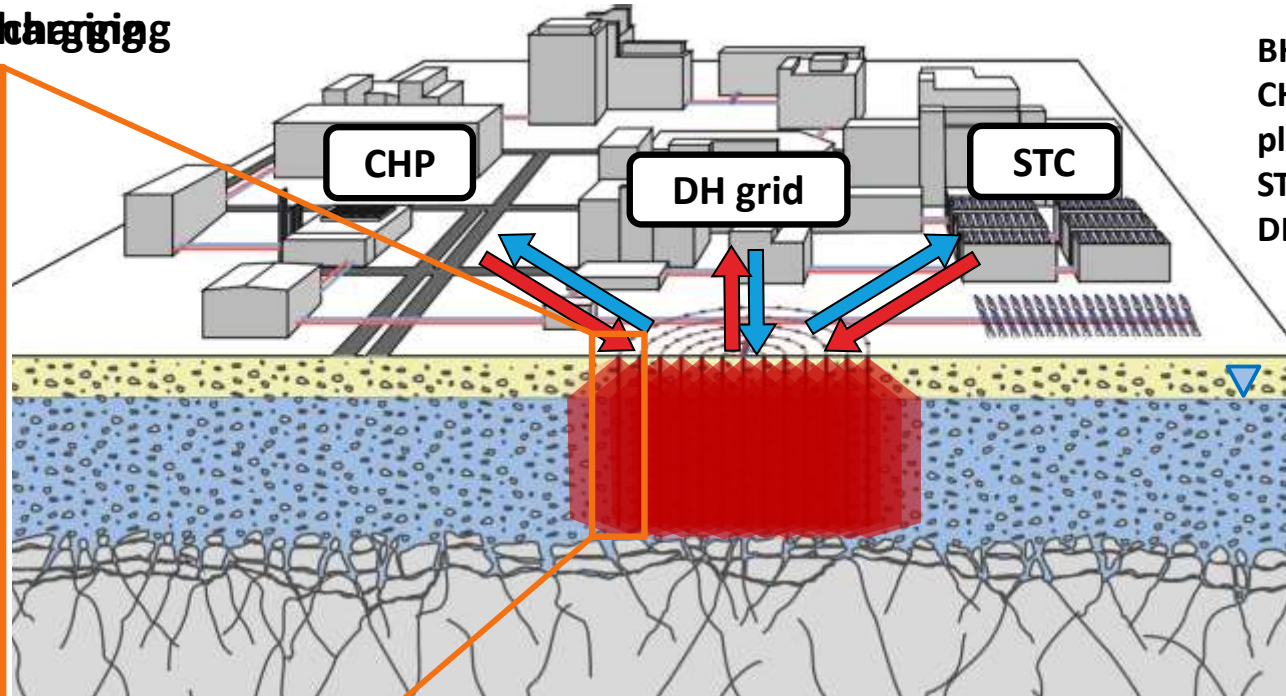

PUSH-IT: BTES - Borehole Thermal Energy Storage

Winter operation - discharging

Modified after Sass et al. 2015

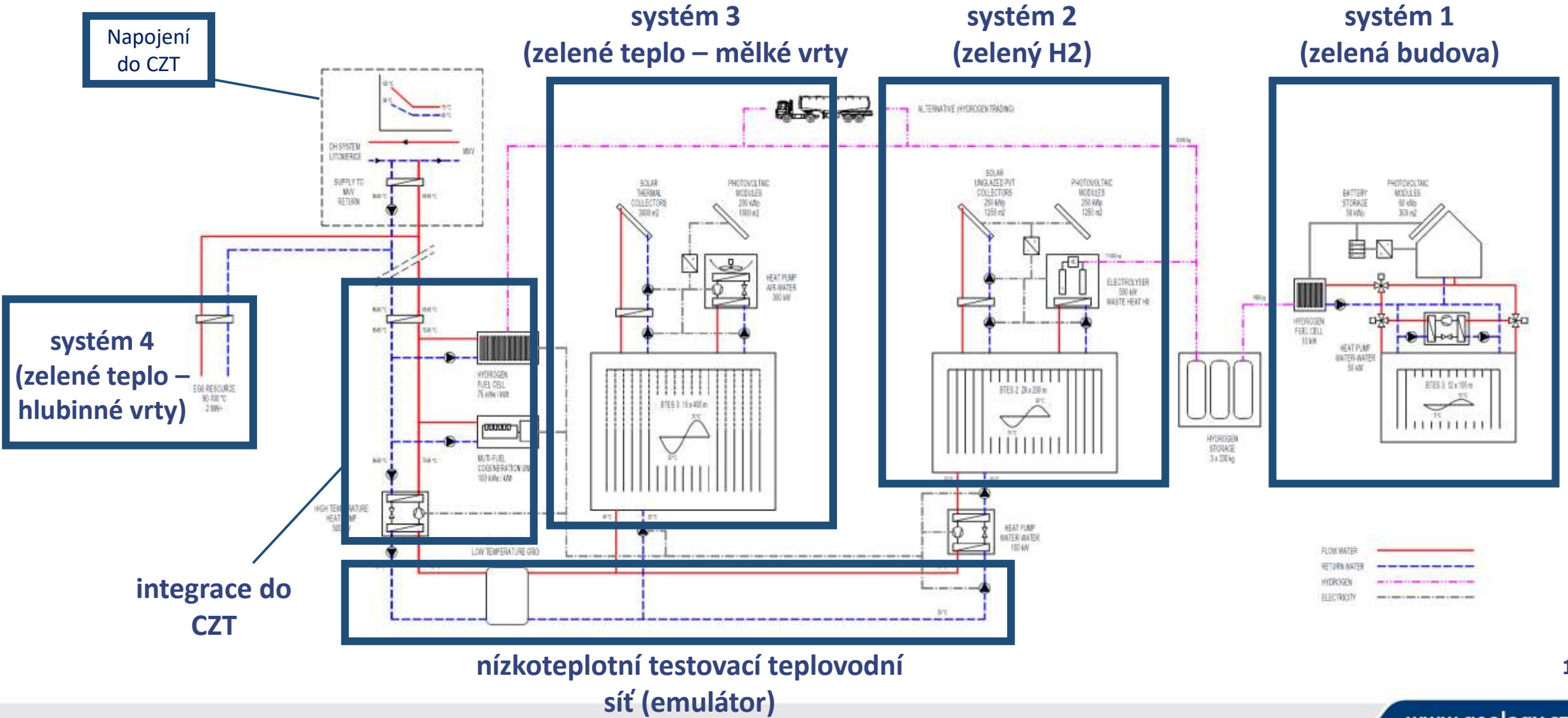

- BHE = Borehole heat exchanger
- CHP = Combined heat and power plant
- STC = Solar thermal collector field
- DH = District heating

SKEWs – Seasonal crystalline borehole thermal energy storage

Energetický koncept SYNERGYS - technologie

Děkuji za pozornost!

Mgr. Antonín Tym, Ph.D.

Česká geologická služba, PřF Univerzity Karlovy, RINGEN

antonin.tym@geology.cz